

ความเครียดจากการทำงานและภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ
สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนครนายก ประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ความเครียดจากการทำงานและภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวง
สาธารณสุข จังหวัดนครนายก ประเทศไทย

JOB STRESS AND HEALTH STATUS AMONG REGISTERED NURSES UNDER THE OFFICE OF THE
PERMANENT SECRETARY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH IN NAKHONNAYOK PROVINCE,
THAILAND

ทิพากร สายเพชร 4637648 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อรวรรณ แก้วบุญชู, Ph.D.(Medical Science),

พิมสุภาวี่ จันทนะ โสติก, Ph.D.(Nursing), สรา อากรณี, Dr.(Biologie Human)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ความเครียดจากการทำงานกับภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพในจังหวัดนครนายก ประเทศไทย เลือกกลุ่ม
ตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 390 คน โดยใช้แบบสอบถามภาวะสุขภาพจิต Thai GHQ-28 และแบบประเมิน
สภาพทางจิตวิทยาสังคมในการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไค-
สแควร์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เกือบครึ่งหนึ่งมีอายุในช่วง 30-39 ปี (ร้อยละ
49.7) โดยเฉลี่ยมีอายุ 36.2 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 7.1) ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานวันละ 8 ชั่วโมง (ร้อยละ 87.2)
พยาบาลวิชาชีพมีความเครียดจากการทำงานสูง ร้อยละ 41.8 ภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ พบว่ามีการรับรู้การ
เจ็บป่วย ร้อยละ 30.0 และภาวะสุขภาพจิตไม่ดี ร้อยละ 10.3 ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่องสถานภาพสมรส ($\chi^2 = 5.304$,
 $p < 0.05$) และดัชนีมวลกาย ($\chi^2 = 12.926$, $p < 0.05$) มีความสัมพันธ์กับการรับรู้การเจ็บป่วย อายุ ($r = 0.114$, $p < 0.05$)
ลักษณะงาน ($\chi^2 = 10.195$) ประสิทธิภาพในการทำงานด้านการพยาบาล ($r = 0.116$, $p < 0.05$) และรายได้เฉลี่ยต่อ
เดือน ($r = 0.121$, $p < 0.05$) มีความสัมพันธ์กับการหยุดงานเนื่องจากการเจ็บป่วย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะ
สุขภาพจิต คือ ประสิทธิภาพในการทำงานด้านการพยาบาล ($\chi^2 = 11.502$, $p < 0.05$) การใช้ยานอนหลับ ($\chi^2 =$
 6.408 , $p < 0.05$) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($r = 0.106$, $p < 0.05$) และความเครียดจากการทำงาน
($r = 0.217$, $p < 0.01$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะให้พยาบาลวิชาชีพ และผู้บังคับบัญชาควรตระหนักถึง
ความสำคัญ และปัญหาที่ทำให้เกิดความเครียดจากการทำงาน ซึ่งส่งผลต่อภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ ควร
จัดโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อลดความเครียดในการทำงาน เป็นการเพิ่มศักยภาพ และคุณภาพในการทำงานของ
พยาบาลวิชาชีพ

คำสำคัญ: ความเครียดจากการทำงาน / ภาวะสุขภาพ / พยาบาลวิชาชีพ

172 หน้า.

JOB STRESS AND HEALTH STATUS AMONG REGISTERED NURSES UNDER THE OFFICE OF THE PERMANENT SECRETARY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH IN NAKHONNAYOK PROVINCE, THAILAND

TIPAGORN SAIPECH 4637648 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ORAWAN KAEWBOONCHOO, Ph.D. (Medical Science), PIMSUPA CHANDANASOTTHI, Ph.D.(Nursing), SARA ARPORN, Dr.biol.Hum.(Toxicologie)

ABSTRACT

This research represented a cross-sectional survey that was conducted in order to study the correlation between the job stress and health status of registered nurses (RNs) in Nakhonnayok province, Thailand. The samples of this research were 390 RNs. The questionnaires consisted of a Thai GHQ-28 and Psychosocial Working Condition Questionnaire (PWC). The statistics for data analysis were frequency, percentage, means, standard deviation, chi-square and Pearson product-moment correlation coefficient.

Half of the nurses were aged between 30-39 years old (49.7%), with an average age of 36.2 years (SD = 7.1). Most of the samples (87.2%) reported working less than 8 hours per day and that 41.8% of them had a high level of job stress. From studying nurses' health status, it was found that perceived illness and poor mental health status had prevalence of 30% and 10.3% respectively. Moreover, the correlation study of personal factors showed that perception of illness significantly corresponded to marital status ($\chi^2 = 5.304$, $p < 0.05$) and body mass index ($\chi^2 = 12.926$, $p < 0.05$). Age ($r = 0.114$, $p < 0.05$), work type ($\chi^2 = 10.195$, $p < 0.05$), work experiences in nursing ($r = 0.116$, $p < 0.05$) and income ($r = 0.121$, $p < 0.05$) have relationship to sick leave. Factors that have significant correlations with mental health status are work experience in nursing ($\chi^2 = 11.502$, $p < 0.05$), the use of sleeping pills ($\chi^2 = 6.408$, $p < 0.05$), income ($r = 0.106$, $p < 0.05$) and job stress ($r = 0.217$, $p < 0.01$).

From the research results it is recommended that nurses and supervisory nurse should pay attention to the problem of job stress for RNs as it affects the health status. In order to solve this problem, the supervisory nurse should promote the health promotion program to reduce job stress and increase their competence and quality of nursing practice.

KEY WORDS: JOB STRESS / HEALTH STATUS / REGISTERED NURSES

172 pages.